

ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Верблюд Р.М.

студент,

*Полтавський юридичний інститут імені Ярослава Мудрого
Національного юридичного університету*

МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ЗАСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Все частіше на теренах України застосовується термін «медіація», як альтернативний засіб вирішення конфліктів без звернення до суду, використання судових процедур. Зазначений інститут поширився в багатьох демократичних країнах, серед яких США, Німеччина, Австрія, Австралія, Канада, Польща, Англія, Швейцарія, Уельс, з 2011 року та Росія [1, с. 27]. Така популярність медіації зумовлена усвідомленням суспільства в необхідності, ефективності й наявності переваг вказаної форми регулювання спорів, серед яких можна виділити такі:

1. Добровільність участі у процедурі.
2. Конфіденційність процесу.
3. Нейтральність та неупередженість медіатора.
4. Активне залучення сторін спору до вирішення ситуації.
5. На відміну від вирішення через суд має коротші строки.
6. Мізерні витрати при вирішенні даного спору. Вартість медіації значно менша ніж судові витрати, це пов'язано зі судовими зборами, оплатою послуг адвокатів.
7. Неформальна процедура проведення медіації.
8. Гнучкість процедури. Можливість, на відміну від судового рішення, яке обов'язкове для виконання, прийти до компромісного рішення.
9. Збереження партнерських відносин між сторонами.
10. Універсальність. Полягає у можливості врегулювання як ділових так й особистих спорів [2, с. 13].
11. Медіація не є публічною процедурою вирішення спорів, сторони уникають небажаного публічного розголошення конфлікту.

Рада Європи й Європейський союз всебічно сприяють розвитку медіації на території України. Підтвердженням цьому виступають безліч рекомендацій та керівні принципи, які носять рекомендаційний характер. Однак без підтримки уряду й парламенту навряд чи можна говорити про швидке поширення, запровадження інституту, вирішення конфліктів в такий спосіб. Законодавець в ЗАКОНІ УКРАЇНИ «Про порядок вирішення колективних трудових спорів» застосовує в ст. 10 термін «незалежний посередник», яким згідно даної статті є особа визнана за спільним вибором сторін спору, яка своїми діями сприяє покращенню взаємодії між сторонами. Можемо спостерігати спрямованість законодавця до запровадження подібного інституту.

В Україні вже відбувалися спроби впровадження медіації в межах програми Ради Європи «Прозорість та ефективність судової системи». Чотири

пілотні суди – Білоцерківський міськрайонний суд Київської області, Вінницький окружний адміністративний суд, Донецький апеляційний адміністративний суд, Івано-Франківський міський суд, яким випала честь продемонструвати застосування медіації на практиці, показали досить непогані результати. Зазначене вказує на прагнення законодавця спростити процедури розгляду трудових спорів [5].

Медіація застосовується для врегулювання сімейних, цивільних, господарських, кримінальних, трудових спорів. Хотілося б більш детально зупинитися на впровадженні й можливості застосування медіації в трудових спорах. В ст. 3 проекту Закону України «Про медіацію» зазначено, що медіація може застосовуватися в будь-яких конфліктах, в тому числі й у спорах між працівником та роботодавцем.

У разі запровадження медіації у трудовому спорі принципи на яких базується розгляд трудових спорів набувають нового значення. Мова йдеться про принцип рівності сторін, швидкості вирішення спору, об'єктивності, повноти, та всебічності дослідження всіх обставин справи, змагальності й інші. Охарактеризуймо деякі з них:

1. Добровільність участі сторін – кожна сторона має право добровільно, не надаючи пояснень вийти з процесу, не зважаючи на якій стадії він перебуває.

2. Зміст принципу рівності сторін при вирішенні спору подібна до судового процесу.

3. Принцип законності. При вирішенні спору медіатори застосовують норми права, й рішення приймаються відповідно чинного законодавства.

4. Конфіденційність як один з основоположних принципів медіації полягає в зацікавленості сторін у прийнятті рішення в найкоротші строки й без нагляду з боку громадськості.

5. Принцип об'єктивності. Сторони спору який вирішується за допомогою медіатора, самі надають оцінку об'єктивності вимог [2, с. 15].

Підсумовуюче викладене вище, можна стверджувати, що кожна країна, яка розбудовується, повинна створити повноцінний, законодавчо врегульований комплекс різноманітних процедур врегулювання спорів. Україна як молода, демократична, суверенна і незалежна, соціальна, правова держава, як країна яка прагне вдосконалити власне законодавство, відповідно до тенденцій й практики іноземних країн, повинна впровадити альтернативний судовому процесу вирішенню спорів – медіацію.

Список використаних джерел:

1. Герасимова З. Медиация – альтернативен способ за разрешение споров / Герасимова З., Георгиев С. // Трговско и конкурентно право. – 2007. – № 2. – С. 27.
2. Кимберли К. Ковач Фундаментальние основы альтернативного разрешения споров // Материали 3-й ежегодной конференции по внесудебному разрешению коммерческих споров // (Електроний ресурс):http://www.commonground.org.ua/ADR_Kovach.html
3. Міжнародні стандарти у сфері судочинства. – Київ.: Істина, 2010. – 488 с.
4. Шацька Б. Методичні переваги та законодавчі перспективи в Україні // Юридична газета. – № 5 (270). – 1 лютого 2011.
5. Аналітичний звіт щодо впровадження присудової медіації у 4-х пілотних судах України. – Київ.: Український центр порозуміння, 2010.
6. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.